TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. birželio 13 d.*

„Apeliacinis skundas — Karteliai — Butadieno kaučiuko ir stireno-butadieno kaučiuko, gauto emulsinės polimerizacijos būdu, rinka — Tikslinių kainų nustatymas, klientų pasidalijimas agresyvios konkurencijos atsisakymo susitarimais ir keitimasis komercine informacija — Įrodymai — Pažeidimo inkriminavimas — Baudos dydis — Pažeidimo sunkumas ir trukmė — Sunkinanti aplinkybė — Pakartotinis pažeidimas“

Byloje C-511/11 P

dėl 2011 m. rugsėjo 26 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Versalis SpA, buvusi *Polimeri Europa SpA*, įsteigta Brindizyje (Italija), atstovaujama *avvocati* M. Siragusa, F. Moretti ir L. Nascimbene,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Komisijai, atstovaujamai V. Di Bucci, L. Malferrari ir G. Conte, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai M. Berger (pranešėja), A. Borg Barthet, E. Levits ir J.-J. Kasel,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. sausio 9 d. posėdžiui,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu *Versalis SpA*, buvusi *Polimeri Europa SpA* (toliau – *Versalis*), prašo visiškai arba iš dalies panaikinti 2011 m. liepos 13 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Polimeri Europa prieš Komisiją* (T-59/07, Rink. p. II-4687, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas iš dalies atmetė jos ieškinį dėl 2006 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimo C(2006) 5700 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/F/38.638 – Butadieno kaučiukas ir stireno-butadieno kaučiukas, gautas emulsinės polimerizacijos būdu; toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo, kiek tas sprendimas su ja susijęs, arba, nepatenkinus šio reikalavimo, jai skirtos baudos panaikinimo arba sumažinimo.

2 Europos Komisija pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą, kuriame prašė panaikinti tą skundžiamo sprendimo dalį, kuria Bendrasis Teismas iš dalies panaikino ginčijamą sprendimą, kiek tai susiję su sunkinančios pažeidimo pakartotinumo aplinkybės pripažinimu, ir atitinkamai sumažino ieškovei skirtą baudą.

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

3 2005 m. birželio 7 d. Komisija pradėjo procedūrą pagal EB 81 straipsnį ir 1992 m. gruodžio 2 d. Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3) 53 straipsnį dėl butadieno kaučiuko (toliau – BK) ir stireno-butadieno kaučiuko, gauto emulsinės polimerizacijos būdu (toliau – SBK), t. y. sintetinių kaučiukų, kurie iš esmės naudojami padangų gamyboje, rinkos. Pirmą pranešimą apie kaltinimus ji nusiuntė, be kita ko, *Versalis*, apeliantę patronuojančiai bendrovei *Eni SpA*, kuriai priklauso 100 % apeliantės kapitalo, ir kitai *Eni* grupės bendrovei *Syndial SpA* (buvusi *EniChem SpA*, toliau – *Syndial*).

4 2006 m. balandžio 6 d. Komisija parengė antrą pranešimą apie kaltinimus. 2006 m. birželio 22 d. išklausiusi įmones Komisija nusprendė užbaigti procedūrą, be kita ko, *Syndial* atžvilgiu.

5 Administracinė procedūra buvo baigta 2006 m. lapkričio 29 d. priėmus ginčijamą sprendimą. Remiantis to sprendimo 1 straipsniu, *Versalis*, *Eni SpA* ir kitos įmonės, ginčijamo sprendimo adresatės, t. y. *Bayer AG* (toliau – *Bayer*), *The Dow Chemical Company*, *Dow Deutschland Inc.*, *Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH* ir *Dow Europe GmbH* (toliau kartu vadinamos *Dow*), *Shell Petroleum NV*, *Shell Nederland BV* ir *Shell Nederland Chemie BV* (toliau kartu vadinamos *Shell*), *Unipetrol a.s.*, *Kaučuk a.s.* (toliau – *Kaučuk*) ir *Trade-Stomil sp. z o.o.* (toliau – *Stomil*), tam tikru laikotarpiu, kuris *Versalis* atveju tęsėsi nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. lapkričio 28 d., sudarydamos ir vykdydamos vieną tęstinį susitarimą, kuriuo jos susitarė nustatyti tikslines kainas, pasidalyti klientus agresyvios konkurencijos atsisakymo susitarimais ir keistis svarbia informacija apie kainas, konkurentus ir klientus BK bei SBK sektoriuose, pažeidė EB 81 straipsnį ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsnį.

6 Remiantis ginčijamo sprendimo 26 ir paskesnėmis konstatuojamosiomis dalimis, šiuo laikotarpiu su nagrinėjamais produktais susijusią *Eni* grupės veiklą iš pradžių vykdė bendrovė *EniChem Elastomeri Srl*, kurią netiesiogiai per savo dukterinę bendrovę *EniChem SpA* kontroliavo *Eni SpA*. 1997 m. lapkričio 1 d. *EniChem Elastomeri* susijungė su *EniChem SpA*. 99,97 % *EniChem SpA* kapitalo kontroliavo *Eni SpA*. 2002 m. sausio 1 d. *EniChem SpA* savo strateginę chemijos srities veiklą, įskaitant susijusią su BK ir SBK, perdavė *Versalis*. Nuo 2002 m. spalio 21 d. įmonę *Versalis* tiesiogiai ir visiškai kontroliuoja *Eni SpA*.

7 Ginčijamame sprendime skirta bauda buvo apskaičiuota pagal Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi metodo gaires [Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gaires] (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171, toliau – gairės).

8 Komisija iš pradžių pažeidimą pripažino „labai sunkiu“ ir nustatė pradinę sumą baudai apskaičiuoti atsižvelgdama į skirtingus kiekvienos susijusios įmonės BK ir SBK pardavimus 2001 m. Remiantis ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamąja dalimi, *EniChem*, t. y. visos *Eni SpA* priklausančios bendrovės, 2001 m. BK ir SBK iš viso pardavė už 164,902 mln. EUR. Dėl tokios apyvartos *EniChem* pagal BK ir SBK pardavimus buvo svarbiausia įmonė, dalyvavusi darant minėtą pažeidimą. Tuo remdamasi Komisija įmonei *Versalis* nustatė 55 mln. EUR pradinę baudą.

9 Tada Komisija pritaikė atgrasomąjį poveikį turinčius dauginimo koeficientus, nustatytus pagal pasaulinę 2005 m. atitinkamų įmonių apyvartą. Nusprendusi, kad dauginimo koeficientų nereikia taikyti *Stomil*, kurios apyvarta buvo 38 mln. EUR, ir *Kaučuk*, kurios apyvarta buvo 2,718 mlrd. EUR, Komisija pritaikė tokius dauginimo koeficientus: 1,5 – *Bayer*, 1,75 – *Dow*, 2 – *Eni SpA* ir *Versalis* ir 3 –*Shell*; šių įmonių apyvarta siekė atitinkamai 27,383 mlrd. EUR, 37,221 mlrd. EUR, 73,738 mlrd. EUR ir 246,549 mlrd. EUR.

10 Be to, *Versalis* ir *Eni SpA* ši bauda buvo padidinta 65 % dėl to, kad šios bendrovės pažeidimą darė šešerius metus ir šešis mėnesius.

11 Galiausiai padariusi išvadą, kad *EniChem* jau buvo dviejų ankstesnių sprendimų, kuriais konstatuojami Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimai, t. y. 1986 m. balandžio 23 d. Komisijos sprendimo 86/398/EEB dėl procedūros pagal EBB sutarties 85 straipsnį (IV/31.149 – Polipropilenas) (OL L 230, p. 1, toliau – Sprendimas *Polipropilenas*) ir 1994 m. liepos 27 d. Komisijos sprendimo 94/599/EB dėl procedūros pagal EB sutarties 85 straipsnį (IV/31.865 – PVC) (OL L 239, p. 14, toliau – Sprendimas *PVC II*), adresatė, Komisija 50 % padidino *Versalis* skirtą pradinę baudą dėl pažeidimo pakartotinumo.

12 Todėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktu Komisija skyrė *Versalis* ir ją patronuojančiai bendrovei *Eni SpA* solidariai mokėtiną 272,25 mln. EUR baudą.

Ieškinys Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

13 2007 m. vasario 20 d. Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijai *Versalis* pateikė ieškinį, kuriame reikalavo panaikinti ginčijamą sprendimą, o nepatenkinus šio reikalavimo – panaikinti arba sumažinti jai skirtą baudą. Savo reikalavimus ji grindė šešiolika pagrindų.

14 Šie pagrindai buvo susiję, be kita ko, su teisės į gynybą pažeidimu (trečiasis pagrindas), tuo, kad jai buvo neteisėtai inkriminuotas pažeidimas (septintasis pagrindas), ir nepagrįstomis išvadomis, kad egzistavo kartelis ir kad ji jame dalyvavo (aštuntasis ir devintasis pagrindai). Apeliantė dėl skirtos baudos rėmėsi tuo, kad netinkamai buvo įvertintas pažeidimo sunkumas (dešimtasis pagrindas), tuo, kad klaidingai buvo nustatytas atgrasomąjį poveikį turintis dauginimo koeficientas (dvyliktasis pagrindas), ir tuo, kad pradinė bauda buvo nepagrįstai padidinta dėl pažeidimo pakartotinumo (keturioliktasis pagrindas).

15 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas, be kita ko, pateikė toliau nurodomus motyvus.

16 Kalbėdamas apie tariamą teisės į gynybą pažeidimą dėl to, kad neatitiko antrasis pranešimas ir ginčijamas sprendimas, skundžiamo sprendimo 84 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, jog šis ieškinio pagrindas grindžiamas prielaida, kad „pranešimuose apie kaltinimus Komisija pripažino *EniChem SpA* (dabar – *Syndial*) atsakinga už laikotarpį nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. sausio 1 d., nors ginčijamame sprendime Komisija atsakinga pripažino tik [*Versalis*], įskaitant už minėtą laikotarpį, per kurį ši nevykdė nagrinėjamų produktų gamybos ir platinimo“.

17 Skundžiamo sprendimo 85 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad antrajame pranešime apie kaltinimus paminėta, jog *Versalis* „turi būti pripažinta atsakinga už pažeidimo vykdymą nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. lapkričio 28 d.“, ir pripažinta, kad, „kaip ir ginčijamame sprendime (365–373 konstatuojamosios dalys), [*Versalis*] laikoma atsakinga už visą pažeidimo trukmę“. To sprendimo 86 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad tame pranešime, be kita ko, pažymėta, jog „dėl to, kad *EniChem SpA* kontroliavo 100 % *Versalis* kapitalo nuo 2002 m. sausio 1 d. iki spalio 20 d., *Syndial* turi būti pripažinta solidariai atsakinga už *Versalis* šiuo laikotarpiu vykdytą pažeidimą“. Tuo remdamasis Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad „antrajame pranešime apie kaltinimus *Syndial*, kaip *Versalis* patronuojanti bendrovė, pripažįstama atsakinga tik už ribotą laikotarpį nuo 2002 m. sausio 1 d. iki spalio 20 d., o ne už visą pažeidimo trukmę“. Minėto sprendimo 87 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad *Versalis* prielaida klaidinga.

18 Dėl pažeidimo inkriminavimo apeliantei Bendrasis Teismas pažymėjo, jog tuo atveju, kai du subjektai sudaro tą patį ekonominį vienetą, aplinkybė, kad pažeidimą padaręs subjektas vis dar egzistuoja, savaime netrukdo nubausti subjekto, kuriam buvo perduota ekonominė veikla. Bendrojo Teismo manymu, taip pat yra ir tuo atveju, kai šiuos subjektus kontroliavo tas pats asmuo ir jie iš esmės laikėsi tokių pačių komercinių gairių.

19 Skundžiamo sprendimo 126 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog nagrinėjamu atveju „neginčytina, kad vykdydamos pažeidimus *EniChem SpA* ir [*Versalis*] visiškai (tiesiogiai arba netiesiogiai) priklausė tai pačiai bendrovei, t. y. *Eni* [*SpA*]“. Tokiomis aplinkybėmis, Bendrojo Teismo manymu, „asmeninės atsakomybės principas nekliudo visos sankcijos už pažeidimą, kurį iš pradžių padarė *EniChem SpA*, o paskui tęsė [*Versalis*], skirti pastarajai“. Be to, skundžiamo sprendimo 129 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad „sankcija, paskirta įmonei, kuri toliau teisiškai egzistuoja, tačiau nebevykdo ekonominės veiklos, gali neturėti atgrasomojo poveikio“ ir kad „įmonės galėtų išvengti sankcijų paprasčiausiai pakeitusios savo tapatybę restruktūrizacija, perdavimu arba kitomis teisinėmis ar organizacinėmis reformomis“.

20 Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su nepagrįstai konstatuotu kartelio egzistavimu, skundžiamo sprendimo 168 punkte Bendrasis Teismas visų pirma nusprendė, kad *Versalis* argumentas dėl ginčijamo sprendimo 4.3 dalies „Kartelio susitikimai“, „kurio pagrindinės faktinės ir teisinės aplinkybės yra nurodytos tik ieškinio prieduose A 23–A 25, neatitinka [Europos Sąjungos] Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnyje ir [Bendrojo Teismo] procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytų reikalavimų“. Todėl Bendrasis Teismas nusprendė, kad minėtas argumentas nepriimtinas.

21 Be to, dėl tariamų prieštaravimų tarp tam tikrų pareiškimų, kuriuos *Bayer* ir *Dow* pateikė per administracinę procedūrą, ir kitų pareiškimų, kuriuos pateikė šių bendrovių darbuotojai, skundžiamo sprendimo 180 ir 198 punktuose Bendrasis Teismas, be kita ko, konstatavo, kad „atsakymai įmonės vardu yra labiau patikimi nei jos darbuotojo atsakymas, nesvarbu, kokia jo patirtis ar asmeninė nuomonė“.

22 Kalbėdamas apie nagrinėjamo pažeidimo kvalifikavimą kaip „labai sunkaus“, minėto sprendimo 222 punkte Bendrasis Teismas priminė, kad ginčijame sprendime paskirtos sankcijos už susitarimų dėl tikslinių kainų sudarymą, rinkos pasidalijimą bei keitimąsi svarbia komercine informacija ir kad tokia praktika pagal savo pobūdį yra labai sunkus pažeidimas. Jis pridūrė, kad Komisija ginčijamame sprendime buvo pažymėjusi, jog „nebuvo įmanoma įvertinti kartelio konkretaus poveikio“, nes jis apėmė visą Europos ekonominės erdvės (EEE) teritoriją, nors „atitinkamos įmonės įgyvendino nagrinėjamus susitarimus ir todėl jie turėjo poveikio rinkai“. Skundžiamo sprendimo 228 punkte Bendrasis Teismas atmetė *Versalis* argumentus, susijusius su tokio poveikio nebuvimu. Dėl rinkos dydžio, kuris yra tik vienas iš elementų, į kuriuos Komisija gali atsižvelgti, to paties sprendimo 229 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog „nėra pagrindo manyti, kad Komisija ginčijamame sprendime padarė klaidą 2001 m. atitinkamą rinką įvertindama „mažiausiai“ 550 mln. EUR“ ir kad dėl galimos „klaidos, susijusios su šio skaičiaus sumažinimu, [*Versalis*] patyrė žalos“.

23 Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su neteisėtu atgrasomąjį poveikį turinčio dauginimo koeficiento taikymu, skundžiamo sprendimo 250 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad aplinkybės, leidusios Komisijai pritaikyti įmonėms *Eni SpA* ir *Versalis* dauginimo koeficientą, aiškiai išplaukia iš ginčijamo sprendimo ir kad iš jo nematyti, jog Komisija atsižvelgė į kitas aplinkybes nei kiekvienos atitinkamos įmonės bendra apyvarta ir santykinis dydis. To sprendimo 251 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad 2005 m. pasaulinė apyvarta buvo tokia: *Bayer* – 27,383 mlrd. EUR, *Dow* – 37,221 mlrd. EUR (t. y. 35,93 % didesnė nei *Bayer*), o *EniChem* – 73,738 mlrd. EUR (t. y. 169,28 % didesnė nei *Bayer* ir 98,11 % didesnė nei *Dow*).

24 Tokiomis aplinkybėmis tai, kad *Versalis* dauginimo koeficientas buvo 14,28 % didesnis nei *Dow* (2, palyginti su 1,75), o pritaikytasis *Dow* buvo 16,66 % didesnis nei *Bayer* (1,75, palyginti su 1,5), Bendrojo Teismo manymu, negali pažeisti vienodo požiūrio principo. Atvirkščiai, skundžiamo sprendimo 251 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad tuo remdamasi Komisija galėjo pritaikyti dar didesnį dauginimo koeficientą. Tame pačiame punkte jis taip pat priminė, kad Komisija neturi taikyti konkrečios matematinės formulės, todėl ji nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, kai atsižvelgdama į skirtingą atitinkamų įmonių ekonominį pajėgumą pasirinko dauginimo koeficientus ir juos taikė.

25 Dėl baudos padidinimo dėl pažeidimo pakartotinumo skundžiamo sprendimo 296, 298 ir 299 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, kad ginčijamame sprendime remiamasi sprendimais *Polipropilenas* ir *PVC II* ir kad „EniChem“ buvo tų sprendimų adresatė. Bendrojo Teismo manymu, Komisija iš esmės manė, kad ta pati įmonė, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį, pakartojo veiksmus, kurie sudarė pažeidimą. Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas priminė, kad “ginčijamo sprendimo 487 konstatuojamojoje dalyje Komisija apskritai kalba apie „EniChem“, nes ši sąvoka minėto sprendimo 36 konstatuojamojoje dalyje apibrėžta kaip „bet kuri *Eni SpA* priklausanti bendrovė“. Anot Bendrojo Teismo, minėta sąvoka yra „netiksli, bent jau kiek tai susiję su juridiniais asmenimis, sudarančiais ūkio subjektą, apie kurį kalbama sprendimuose *Polipropilenas* ir *PVC II*“. Bendrasis Teismas pridūrė, kad „Sprendime *Polipropilenas* minimos bendrovės, t. y. *Anic* [*SpA*], nėra tarp [ginčijamo sprendimo 26–35] konstatuojamosiose dalyse nurodytų juridinių asmenų“, nes šiose dalyse „iš esmės siekiama aprašyti *Eni* [*SpA*] priklausančių bendrovių kitimą vykdant pažeidimą, kuris buvo daromas po to, kai buvo priimti sprendimai *Polipropilenas* ir *PVC II*“.

26 Skundžiamo sprendimo 300 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad “ginčijamo sprendimo 262 išnašoje Komisija pateikia nuorodą į sprendimus *Polipropilenas* ir *PVC II* ir teigia, kad minėti sprendimai yra susiję su „Eni“ ir kad vis dėlto “ginčijamame sprendime nėra rašytinio susitarimo dėl sąvokos „Eni“, nes tuo atveju, kai Komisija turi mintyje bendrovę *Eni SpA*, „kaip kitas bendroves patronuojančią bendrovę, ji vartoja sąvoką „Eni SpA“. Skundžiamo sprendimo 301 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad “net jeigu <...> vartodama sąvoką „Eni“ Komisija mintyje turi bendroves, kurios priklauso „įmonei“, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnį, kurią sudaro *Eni* kontroliuojami juridiniai asmenys, pažymėtina, kad Komisija ginčijamame sprendime šiuo klausimu nepateikė jokios išsamios ir konkrečios informacijos“. Bendrojo Teismo manymu, jam „pateiktose rašytinėse pastabose Komisija tik pažymi, kad *Eni* „visiškai“ kontroliavo sprendimuose *Polipropilenas* ir *PVC II* nurodytas bendroves“. Bendrasis Teismas pridūrė, kad „šis teiginys ne tik nėra pagrįstas jokiais įrodymais, bet ir nebuvo įtrauktas į ginčijamą sprendimą“.

27 Skundžiamo sprendimo 302 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad „atitinkamų bendrovių struktūros ir kontrolės kitimas šioje byloje yra ypač sudėtingas“ ir kad „Sprendimas *Polipropilenas* buvo skirtas *Anic* [*SpA*] ir šiame sprendime nebuvo paminėtas *Eni* [*SpA*] pavadinimas“. „Kiek tai susiję su Sprendimu *PVC II*, [anot Bendrojo Teismo], jo 8 konstatuojamojoje dalyje Komisija mini tai, kad *Anic* [*SpA*] „tapo“ *EniChem SpA*, o 43 konstatuojamojoje dalyje – kad šį pokytį lėmė „įvairios reorganizacijos“, tačiau išsamiau nepaaiškina.“ Bendrasis Teismas pažymėjo, kad „*Eni* [*SpA*] pavadinimo šiame sprendime taip pat nėra“ ir kad “tokiomis aplinkybėmis Komisija turėjo būti ypač

konkreti ir pateikti visus išsamius įrodymus, kurių reikia tam, kad būtų galima konstatuoti, jog ginčijamame sprendime minimos bendrovės ir sprendimuose *Polipropilenas* bei *PVC II* minimos bendrovės sudarė tą pačią „įmonę“, o to Komisija nepadarė.

28 Todėl Bendrasis Teismas pripažino pagrįstu ieškinio pagrindą, susijusį su neteisėtu pradinės baudos padidinimu dėl pažeidimo pakartotinumo, panaikino ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktą, kiek juo apeliantei skirta 272,25 mln. EUR bauda, ir nustatė, kad ši bauda turi būti 181,5 mln. EUR dydžio. Jis atmetė likusią ieškinio dalį ir nurodė kiekvienai šaliai padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Šalių reikalavimai

29 *Versalis* Teisingumo Teismo prašo:

— visiškai arba iš dalies panaikinti skundžiamą sprendimą, kiek juo Bendrasis Teismas atmetė jos ieškinį byloje T-59/07, todėl

— visiškai arba iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą

— ir (arba) panaikinti ar bent sumažinti ginčijamu sprendimu jai skirtą baudą,

— nepatenkinus šių reikalavimų, visiškai arba iš dalies panaikinti skundžiamą sprendimą, kiek juo Bendrasis Teismas atmetė jos ieškinį byloje T-59/07, ir grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis atsižvelgdamas į gaires, kurias jam pateiks Teisingumo Teismas, priimtų sprendimą dėl esmės,

— priteisti iš Komisijos tiek su šiuo procesu, tiek su byla T-59/07 susijusias bylinėjimosi išlaidas,

— atmesti Komisijos priešpriešinį apeliacinį skundą ir priteisti iš jos bylinėjimosi išlaidas.

30 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą,

— panaikinti skundžiamą sprendimą, kiek juo Bendrasis Teismas panaikino ginčijamo sprendimo dalį, susijusią su pažeidimo pakartotinumo kaip sunkinančios aplinkybės pripažinimu, ir atitinkamai sumažino baudą, ir

— priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo

31 Savo reikalavimus *Versalis* grindžia šešiais pagrindais ir prašo pakeisti skundžiamą sprendimą ir panaikinti ginčijamą sprendimą.

32 Pirmasis pagrindas, susijęs su tuo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir klaidingai aiškino antrąjį pranešimą, neatsižvelgdamas į tai, jog buvo pažeista teisė į gynybą dėl to, kad buvo neatitikimas tarp šio pranešimo ir ginčijamo sprendimo. Antrasis pagrindas susijęs su teisės klaida, padaryta inkriminuojant nagrinėjamą pažeidimą *Versalis*, ir nepakankamu skundžiamo sprendimo motyvavimu šiuo atžvilgiu. Trečiasis pagrindas iš esmės susijęs su Sąjungos teisės pažeidimu, įrodymų iškraipymu ir tuo, kad Bendrasis Teismas neatliko išsamios teisminės kontrolės. Ketvirtasis pagrindas susijęs su klaidingu baudų apskaičiavimu ir nepagrįstu pažeidimo kvalifikavimu kaip „labai sunkaus“, motyvų nenurodymu ir neišsamia teismine kontrole. Penktasis pagrindas iš esmės susijęs su vertinimo klaida ir nepakankamu motyvavimu, kiek tai susiję su klaidingai nustatytu dauginimo koeficientu, ir tuo, kad

Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą. Šeštasis pagrindas susijęs su tuo, kad Bendrasis Teismas pažeidė ir klaidingai taikė Sąjungos teisę bei skundžiamame sprendime nenurodė motyvų, kai nepriimtinais pripažino tam tikrus ieškinio priedus.

Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su tuo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir akivaizdžiai klaidingai aiškino antrąjį pranešimą, kai padarė išvadą, kad nebuvo pažeista teisė į gynybą dėl to, kad buvo neatitikimas tarp šio pranešimo ir ginčijamo sprendimo

Šalių argumentai

33 *Versalis* teigia, kad antrajame pranešime ir net pirmajame pranešime Komisija ją kartu su *EniChem SpA* (dabar *Syndial*) pripažino atsakinga už beveik visą pažeidimo trukmę, nors veiklą BK ir SBK sektoriuje ji vykdė tik nuo 2002 m. sausio 1 d. Tačiau ginčijamame sprendime Komisija tiesioginės *Syndial* atsakomybės nepripažino ir už visą pažeidimą atsakinga laikė *Versalis*. Bendrasis Teismas atmetė su šiuo neatitikimu susijusį pagrindą ir teigė, kad antrajame pranešime *Syndial* buvo pripažinta atsakinga tik dėl riboto laikotarpio ir kad tuo remiantis galima daryti išvadą, jog *Versalis* prielaida klaidinga. Antrojo pranešimo 415 ir 416 punktuose Komisija konstatavo, kad *Syndial* individualiai dalyvavo darant pažeidimą nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. spalio 20 d.

34 *Versalis* nuomone, kadangi jos prielaida iš tikrųjų yra teisinga, Bendrasis Teismas turėjo pripažinti pagrįstu ieškinio pagrindą, susijusį su teisės į gynybą pažeidimu. Ji neturėjo galimybės atsakyti į tai, kad ginčijamame sprendime buvo pripažinta jos atsakomybė. Reikia skirti situaciją, kai pripažįstama solidari atsakomybė su kita bendrove, nuo situacijos, kai įmonė viena pripažįstama atsakinga arba kai ji pripažįstama atsakinga kartu su kita bendrove, nes bendrovės, kurioms skiriama solidariai mokėtina bauda, iš principo ją turi sumokėti vienodomis dalimis. Be to, Komisijoje apeliantė pasirinko gynybos strategiją atsižvelgdama į tai, kad antrajame pranešime buvo kalbama apie solidarią *Syndial* atsakomybę už beveik visą pažeidimą. Todėl *Versalis* nusprendė gindamasi didžiausią dėmesį skirti įvykiams, įvykusiems laikotarpiu, per kurį ji pati administravo nagrinėjamą veiklą, t. y. nuo 2002 m. sausio 1 d. iki lapkričio 28 d.

35 Komisija iš esmės atsako, kad antrojo pranešimo 416 punkte ji aiškiai kalbėjo apie individualią *Versalis* atsakomybę už nagrinėjamo pažeidimo laikotarpį nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. lapkričio 28 d. ir apie individualią *Syndial* atsakomybę už laikotarpį nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. spalio 20 d. Šio pranešimo 353 punkte ji taip pat pažymėjo, kad gali būti pripažinta solidari *Syndial* atsakomybė už *Versalis* padaryto pažeidimo laikotarpį nuo 2002 m. sausio 1 d. iki spalio 20 d. Taigi minėtame pranešime buvo nurodyta, kad apeliantė gali būti pripažinta individualiai atsakinga už visą pažeidimo trukmę.

36 Anot Komisijos, mažai tikėtina, kad *Versalis* nusprendė tinkamai nesiginti vien dėl to, kad baudos dalį, atitinkančią atsakomybę už laikotarpį nuo 2002 m. sausio 1 d. iki spalio 20 d., galėjo solidariai sumokėti ir tos pačios grupės bendrovė. *Versalis* ir *Syndial* esą nusprendė koordinuoti savo gynybą sutelkdamos dėmesį į skirtingus laikotarpius, tačiau kiekviena iš jų aiškiai rėmėsi kitos bendrovės pastabomis dėl likusių laikotarpių. *Versalis* nemėgino įrodyti, kad procesas galėtų baigtis kitaip, jei antrame pranešime nebūtų kalbama apie *Syndial* atsakomybę.

Teisingumo Teismo vertinimas

37 Dėl skundžiamo sprendimo 84–87 punktuose pateiktų Bendrojo Teismo išvadų, kad, pirma, antrajame pranešime kalbama apie *Syndial*, kaip *Versalis* patronuojančios bendrovės, atsakomybę tik už ribotą laikotarpį, t. y. nuo 2002 m. sausio 1 d. iki spalio 20 d., o ne už visą pažeidimo trukmę ir, antra, todėl Bendrajame Teisme *Versalis* pateiktas ieškinio pagrindas, susijęs su neatitikimu tarp šio pranešimo ir ginčijamo sprendimo, grindžiamas klaidinga prielaida, reikia konstatuoti, kad jos iš tikrųjų neteisingos.

38 Kaip *Versalis* teisingai pažymėjo apeliaciniame skunde, antrojo pranešimo 416 punkte teigiama, kad *Syndial* priklausė nagrinėjamą pažeidimą padariusiai įmonei, kurią sudarė *Eni SpA*, *Versalis* ir *Syndial*, nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. spalio 20 d., o ne tik nuo 2002 m. sausio 1 d. iki spalio 20 d. Todėl Bendrasis Teismas, atmesdamas *Versalis* ieškinio pagrindą, susijusį su neatitikimu tarp antrojo pranešimo ir ginčijamo sprendimo, kuris, priešingai nei minėtas pranešimas, nebuvo skirtas *Syndial*, negalėjo remtis vien argumentu, kad šis pagrindas grindžiamas „klaidinga“ prielaida.

39 Vis dėlto konstatuotina, kad Bendrasis Teismas nesuklydo nuspręsdamas, jog šiomis aplinkybėmis ginčijamame sprendime nėra padaryta klaidos, kuri reikštų *Versalis* teisės į gynybą pažeidimą.

40 Kaip aiškiai matyti iš šio 416 punkto, Komisija nusprendė, kad *Eni SpA*, *Versalis* ir *Syndial* bent jau laikotarpiu nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. spalio 20 d., t. y. beveik per visą pažeidimo trukmę, sudarė vieną įmonę, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį. Todėl *Versalis* negalėjo turėti abejonių dėl to, kad jai bus inkriminuoti visi taip apibūdintos įmonės antikonkurenciniai veiksmai, taigi – visi antikonkurenciniai *Syndial* veiksmai. Jei, nepaisant šios aplinkybės, *Versalis* nusprendė nepareikšti nuomonės dėl nurodytų 1996 m. gegužės 20 d.–2002 m. sausio 1 d. antikonkurencinių veiksmų ir šiuo atžvilgiu remtis *Syndial* gynybos argumentais, tokį sprendimą lemia šios įmonės pasirinkimas, o tai negali būti teisės į gynybą pažeidimas. Be to, siekiant išsamumo pažymėtina, kad neatrodo, jog dėl šio užduočių paskirstymo, siekiant atsakyti į Komisijos kaltinimus, *Versalis* buvo padaryta žala.

41 Tai, kad antrojo pranešimo 353 punkte Komisija pažymėjo, jog *Versalis* ir *Syndial*, be kita ko, turi būti pripažintos solidariai atsakingomis už pažeidimo laikotarpį nuo 2002 m. sausio 1 d. iki spalio 20 d., negali paneigti šios išvados. Tame 353 punkte, kaip aiškiai matyti iš šio pranešimo 354–356 punktų, tik pabrėžiama, kad net ir tuo laikotarpiu, kai įmonę *Versalis* tik netiesiogiai kontroliavo *Eni SpA*, egzistavo nenutrūkstamas ekonominis tęstinumas, kiek tai susiję su įmone, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį, kurią sudarė *Eni SpA*, *Versalis* ir *Syndial*.

42 Be to, nors *Versalis* teigia, jog prielaida, kad ji bus pripažinta atsakinga už pažeidimą tik solidariai su kitomis dviem bendrovėmis, labai skiriasi nuo prielaidos, kad ji bus pripažinta solidariai atsakinga su viena kita bendrove, ji nepaaiškina, kodėl ginčijamame sprendime būtų prieita prie kitokio rezultato, jei per Komisijos vykdytą procedūrą ji būtų žinojusi, jog ginčijamas sprendimas bus skirtas ne *Syndial*, o tik *Eni SpA* ir jai.

43 Tai reiškia, kad grindžiant pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą pateikti argumentai, susiję su teisės į gynybą pažeidimu, kurį lėmė tai, jog buvo neatitikimas tarp antrojo pranešimo ir ginčijamo sprendimo, nes tas sprendimas galiausiai nebuvo skirtas *Syndial*, neturi teisinio ir faktinio pagrindo ir kad remiantis šiuo motyvu, kuris turi pakeisti Bendrojo Teismo motyvą, šį pagrindą reikia atmesti.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su teisės klaida, padaryta nagrinėjamą pažeidimą inkriminavus „Versalis“, ir nepakankamu apeliantės šiuo atžvilgiu pateiktų argumentų atmetimo motyvavimu

Šalių argumentai

44 Anot *Versalis*, Bendrasis Teismas pažeidė pagrindinį asmeninės atsakomybės principą, kai atmetė pagrindą, susijusį su klaidingu atsakomybės pripažinimu už 1996 m. gegužės 20 d.–2002 m. sausio 1 d. laikotarpio įvykius. *Versalis* manymu, Komisija už šį laikotarpį atsakingais atskirai turėjo pripažinti du ūkio subjektus, t. y. ją ir *Syndial*.

45 Šiuo klausimu *Versalis* teigia, kad galimybę nukrypti nuo asmeninės atsakomybės principo Teisingumo Teismas pripažino tik išimtiniais atvejais ir esant konkrečioms sąlygoms, kurios nagrinėjamu atveju netenkinamos. Iš tiesų *Syndial* nenustojo egzistuoti teisiniu ar ekonominiu požiūriu, su BK ir SBK

susijusi veikla nebuvo perduota siekiant nesilaikyti konkurencijos apsaugos taisyklių, o *Versalis* ir *Syndial* nepriklausė nuo tos pačios valdžios institucijos. Apeliantė taip pat nepadarė spontaniško pareiškimo siekdama prisiimti atsakomybę už *Syndial* elgesį.

46 Be to, *Versalis* manymu, atgrasomojo poveikio nebuvimo rizika nekiltų, jei būtų pripažinta *Syndial*, o ne jos atsakomybė, nes ši bendrovė dar vykdo ekonominę veiklą ir gali sumokėti baudą. Remiantis teismo praktika, atgrasomojo poveikio nebuvimo rizika yra pagrindinis kriterijus, leidžiantis nukrypti nuo asmeninės atsakomybės principo. Šiuo klausimu *Versalis* pateikia nuorodą, be kita ko, į 2011 m. kovo 29 d. Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta prieš Komisiją* (C-352/09 P, Rink. p. I-2359) 144 punktą.

47 Bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas esą neišnagrinėjo *Versalis* ir *Syndial* siejančių ekonominių ir organizacinių ryšių intensyvumo, o tik konstatavo, kad šios dvi bendrovės „visiškai (tiesiogiai arba netiesiogiai) priklausė [*Eni SpA*]“. Todėl jis padarė teisės klaidą. Be to, jis esą pakankamai nemotyvavo, kodėl atmetė argumentus, kurie jam buvo pateikti ir kuriais buvo remiamasi šiuo atžvilgiu.

48 Komisija atsako, kad bendrovės, kuri perėmė veiklą, atsakomybės Teisingumo Teismas neapribojo atvejais, kai perduodančioji bendrovė nutraukė bet kokią ekonominę veiklą. Remiantis teismo praktika, vien „struktūrinio ryšio“ tarp dviejų bendrovių, kurios priklauso tai pačiai grupei, egzistavimas turi lemiamą reikšmę ir šis principas nėra ribojamas atvejais, kai suinteresuotosios įmonės priklauso nuo tos pačios valdžios institucijos.

49 Komisija nereikšmingu laiko *Versalis* argumentą, kad atsižvelgiant į tai, jog *Syndial* yra egzistuojanti ir veiklą vykdanti bendrovė, atgrasomojo poveikio nebuvimo rizika nekiltų, jei būtų pripažinta ne apeliantės, o *Syndial* atsakomybė, nes tesimo praktikoje galimybė nubausti įmonę, kuri perėmė veiklą, esą neapribota vien atveju, kai perduodančioji įmonė teisiniu ar ekonominiu požiūriu nebeegzistuoja.

50 Komisija teigia, kad dėl *Versalis* ir *Syndial* siejančių ekonominių ir organizacinių ryšių 2004 m. sausio 7 d. Sprendime *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123) Teisingumo Teismas konstatavo, jog egzistuoja struktūriniai ryšiai, pateisinantys sankcijos skyrimą bendrovei, kuri perėmė veiklą, vien dėl aplinkybės, kad kartelyje dalyvavusi įmonė perdavė atitinkamą veiklą kitai bendrovei, kurios 50 % kapitalo ji kontroliavo. Taigi akivaizdu, kad nagrinėjamu atveju, kadangi bendrovė, kuri perėmė veiklą, buvo 100 % kontroliuojama, egzistavo ekonominis tęstinumas. Komisija mano, kad skundžiamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas šiuo atžvilgiu.

Teisingumo Teismo vertinimas

51 Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, Sąjungos konkurencijos teisė taikoma įmonių veiklai, o sąvoka „įmonė“ apima bet kurį ūkinę veiklą vykdantį subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ar finansavimo būdus. Kai toks subjektas pažeidžia konkurencijos taisykles, remiantis asmeninės atsakomybės principu, jis turi atsakyti už šį pažeidimą (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2007 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *ETI ir kt.*, C-280/06, Rink. p. I-10893, 38 ir 39 punktus ir nurodytą teismo praktiką).

52 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog tuo atveju, kai du subjektai sudaro tą patį ekonominį vienetą, aplinkybė, kad pažeidimą padaręs subjektas vis dar egzistuoja, savaime netrukdo nubausti subjekto, kuriam jis perdavė savo ūkinę veiklą. Toks sankcijos skyrimas visų pirma priimtinas tuomet, kai šiuos subjektus kontroliavo tas pats asmuo ir jie, atsižvelgiant į ryšius, juos glaudžiai siejančius ekonominiu ir organizaciniu aspektu, iš esmės laikėsi tokių pačių komercinių gairių (žr. minėto Sprendimo *ETI ir kt*. 48 ir 49 punktus ir nurodytą teismo praktiką).

53 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 368 ir 369 konstatuojamųjų dalių, Komisija nusprendė, kad *Eni SpA*, *Versalis* ir *Syndial* nagrinėjamo pažeidimo laikotarpiu sudarė vieną įmonę. Be to, kadangi per visą šį laikotarpį *Eni SpA* tiesiogiai ar netiesiogiai priklausė visas arba beveik visas ne tik

Versalis, bet ir *Syndial* kapitalas (šios aplinkybės *Versalis* neginčija), Komisija, remdamasi nusistovėjusia teismo praktika, galėjo preziumuoti, kad *Eni SpA* iš tikrųjų darė lemiamą įtaką savo dukterinėms bendrovėms (šiuo klausimu žr. 2012 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Legris Industries prieš Komisiją*, C-289/11 P, 46–48 punktus ir nurodytą teismo praktiką). Ši prezumpcija šioje byloje nepaneigta.

54 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, reikia konstatuoti, kad Komisija turėjo teisę *Syndial* padarytus pažeidimus inkriminuoti *Versalis*, nepaisydama to, jog *Syndial* vis dar egzistuoja.

55 Šios išvados negali paneigti aplinkybė, kad minėtame Sprendime *ThyssenKrupp Nirosta prieš Komisiją* Teisingumo Teismas nusprendė, jog atvejis, apie kurį kalbama šio sprendimo 52 punkte, taip pat apima situaciją, kai pažeidimą padaręs subjektas nustojo egzistuoti teisiniu arba ekonominiu požiūriu, nes sankcija, skirta įmonei, kuri nebevykdo ūkinės veiklos, gali neturėti atgrasomojo poveikio (žr. minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta prieš Komisiją* 144 punktą), kadangi iš to sprendimo negalima daryti aiškios išvados, kad inkriminuoti pažeidimą subjektui, kuris jo nepadarė, galima tik tada, kai sankcijos taikymas pažeidimą padariusiai bendrovei neturėtų atgrasomojo poveikio.

56 Minėtame Sprendime *ETI ir kt.*, į kurį Teisingumo Teismas pateikė aiškią nuorodą minėto Sprendimo *ThyssenKrupp Nirosta prieš Komisiją* 144 punkte, šis teismas nusprendė, kad Komisija turėjo teisę atitinkamą pažeidimą inkriminuoti bendrovei, nepadariusiai pažeidimų, tuo atveju, kai pažeidimą padaręs subjektas vis dar egzistavo kaip ūkio subjektas kitose rinkose (žr. minėto Sprendimo *ETI ir kt.* 45 punktą). Šią išvadą Teisingumo Teismas grindė tuo, kad darydamos pažeidimus atitinkamos bendrovės priklausė tai pačiai valdžios institucijai (minėto Sprendimo *ETI ir kt.* 50 punktas).

57 Taip pat reikia konstatuoti, kad minėtas Sprendimas *ETI ir kt.*, priešingai, nei teigia *Versalis*, nėra taikomas tik atvejams, kai atitinkamus ūkio subjektus kontroliuoja valdžios institucija. To sprendimo 44 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, jog nesvarbi aplinkybė, kad sprendimą perduoti veiklą priėmė ne privatūs asmenys, o įstatymų leidėjas privatizavimo tikslais. Taigi Teisingumo Teismas manė, kad galėjo kilti abejonių dėl pažeidimo inkriminavimo teises perėmusiam subjektui tuo atveju, kai valdžios institucija bent jau vykdė bendrą kontrolę, tačiau šis teismas tokias abejones išsklaidė. Tačiau negali kilti jokių abejonių dėl tokio inkriminavimo, kai šią kontrolę, kaip nagrinėjamu atveju, vykdo bendrovė, kuri yra privatinės teisės subjektas.

58 Taigi, atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos nuspręsdamas, kad visus nagrinėjamus antikonkurencinius veiksmus Komisija pagrįstai galėjo inkriminuoti *Versalis*.

59 Dėl nurodyto motyvų nebuvimo skundžiamo sprendimo 120–131 punktuose Bendrasis Teismas išsamiai išdėstė priežastis, dėl kurių jis manė, kad pirmojoje instancijoje šiuo atžvilgiu pateiktas ieškinio pagrindas nepagrįstas. Taigi to sprendimo motyvai nepalieka jokių abejonių dėl motyvų, kuriais Bendrasis Teismas grindė savo sprendimą šiuo klausimu, todėl jie leidžia Teisingumo Teismui atlikti kontrolę. Tai reiškia, kad skundžiamame sprendime nėra motyvų trūkumo šiuo atžvilgiu.

60 Kadangi negalima sutikti su argumentais, kuriais grindžiamas antrasis apeliacinio skundo pagrindas, šį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl trečiojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su Sąjungos teisės pažeidimu, klaidingu šios teisės taikymu, įrodymų iškraipymu ir tuo, kad Bendrasis Teismas neatliko išsamios teisminės kontrolės

Šalių argumentai

61 *Versalis* manymu, Bendrasis Teismas klaidingai atmetė argumentus, susijusius su nurodytais prieštaravimais tarp trijų *Bayer* pareiškimų, kuriuos padarė šios įmonės patarėjas teisės klausimais K., ir jos pačios argumentų dėl *Dow* darbuotojo N. pareiškimo. Šiuo atžvilgiu skundžiamo sprendimo 180 ir 198 punktuose Bendrasis Teismas rėmėsi principu, kad atsakymai į Komisijos klausimus įmonės vardu yra labiau patikimi nei jos darbuotojo atsakymas.

62 Vis dėlto kiekvienu atveju šie argumentai esą buvo susiję su prieštaravimais tarp atitinkamų įmonių vardu padarytų pareiškimų. Kaip matyti, be kita ko, iš užrašytų žodinių pareiškimų, padarytų per administracinę procedūrą, N., kuris yra tiesioginis nagrinėjamo pažeidimo liudytojas ir kurio pateiktas aplinkybių apibūdinimas labai skyrėsi nuo to, kurį Komisija pateikė ginčijamame sprendime, pareiškimus padarė *Dow*, o ne savo vardu. Taigi, *Versalis* manymu, Bendrasis Teismas suklydo taikydamas atitinkamų įmonių pareiškimų „viršenybės“ prieš šių įmonių darbuotojų pareiškimus principą ir todėl atmesdamas *Versalis* pateiktus išteisinamuosius įrodymus dėl tam tikrų aplinkybių, į kurias turi būti atsižvelgta vertinant minėto kartelio egzistavimą.

63 *Versalis* mano, kad minėtus argumentus reikia išnagrinėti iš naujo, siekiant išsiaiškinti, ar konkurentų tarpusavio kontaktai, kuriais remiamasi ginčijamame sprendime, iš tikrųjų reiškė kartelį dėl kainų nustatymo ir rinkos pasidalijimo, ar tai yra tik atsitiktiniai Sąjungos konkurencijos teisės aktų pažeidimai, kuriuos sudarė nebent tai, kad buvo keičiamasi svarbia komercine informacija. *Versalis* pažymi, kad tam tikros faktinės aplinkybės, kurias nurodė ūkio subjektai, kurie gali būti atleisti nuo baudų, jau buvo atmestos 2011 m. liepos 13 d. Bendrojo Teismo sprendimuose *Kaučuk prieš Komisiją* (T-44/07, Rink. p. II-4601), *Unipetrol prieš Komisiją* (T-45/07, Rink. p. II-4629) ir *Trade-Stomil prieš Komisiją* (T-53/07, Rink. p. II-4657), kurie buvo priimti dėl kitų trijų ginčijamo sprendimo adresačių, t. y. *Kaučuk*, *Unipetrol a.s.* ir *Stomil*, ieškinių ir kuriais buvo visiškai panaikintas ginčijamas sprendimas, kiek jis susijęs su šiomis bendrovėmis.

64 Komisija teigia, kad nagrinėjamas pažeidimas buvo konstatuotas remiantis daugeliu įrodymų, kurių tik keli buvo ginčijami Bendrajame Teisme. Šis teismas manė, jog *Bayer* pareiškimas turi didesnę įrodomąją galią nei kiti pareiškimai, nes šį pareiškimą patvirtino kiti bylos dokumentai, kurių *Versalis* neginčijo. Bet kuriuo atveju pareiškimai, kuriais remiasi *Versalis*, negali prieštarauti kitiems pareiškimams, kuriais grindžiamas ginčijamas sprendimas, ir akivaizdu, kad šie klausimai yra faktų konstatavimas, kurio kontrolės Teisingumo Teismas neatlieka.

Teisingumo Teismo vertinimas

65 Trečiuoju apeliacinio skundo pagrindu *Versalis* iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas padarė klaidą, kai pripažino labai didelę tam tikrų *Bayer* ir *Dow* vardu padarytų pareiškimų įrodomąją galią, nors kiti tų pačių įmonių pareiškimai, kurie taip pat buvo padaryti jų vardu, esą prieštarauja pirmiesiems.

66 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad tik Bendrasis Teismas turi jurisdikciją, pirma, nustatyti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai iš turimos bylos medžiagos matyti, kad šie konstatavimai iš esmės neteisingi, ir, antra, įvertinti šiuos faktus. Taigi faktų vertinimas, išskyrus pateiktų įrodymų iškraipymo atvejus, nėra teisės klausimas, kuriam taikoma Teisingumo Teismo kontrolė (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Legris Industries prieš Komisiją* 51 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

67 Šiuo atveju *Versalis* savo argumentų negrindžia esminiu Bendrojo Teismo konstatavimų klaidingumu, kuris būtų matomas iš bylos medžiagos.

68 Dėl galimo įrodymų iškraipymo *Versalis* remiasi apeliacinio skundo 35 punkte nurodyta prielaida, kad jos argumentai „susiję“ su tokiu Bendrojo Teismo padarytu iškraipymu, nes šis teismas atmetė jos pateiktus svarbius išteisinamuosius įrodymus dėl tam tikrų aplinkybių, į kurias turi būti atsižvelgta vertinant nagrinėjamo kartelio egzistavimą.

69 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, kad iš skundžiamo sprendimo 180 ir 198 punktų formuluotės matyti, jog minėta prielaida, pagal kurią iš esmės Bendrasis Teismas neatsižvelgė į *Versalis* pateiktus išteisinamuosius įrodymus dėl to, kad pripažino didesnę tam tikrų *Bayer* ir *Dow* vardu padarytų pareiškimų įrodomąją galią, yra klaidinga. Iš tiesų Bendrasis Teismas minėtuose 180 ir 198 punktuose tik konstatavo, kad *Bayer* ir *Dow* darbuotojų pareiškimai negali turėti „didesnės“ įrodomosios galios nei pačių šių bendrovių padaryti pareiškimai.

70 Be to, kaip matyti pirmiausia iš skundžiamo sprendimo 180 bei 197 punktų, Bendrasis Teismas faktų vertinimą grindė ne tik tam tikrais *Bayer* ir *Dow* pareiškimais, bet ir *Shell* pareiškimais bei keliais dokumentiniais įrodymais.

71 Remiantis tuo darytina išvada, kad *Versalis* iš tikrųjų kritikuoja tai, kaip Bendrasis Teismas vertino faktus, įrodymus ir su jais susijusius argumentus, ir kaltina šį teismą tuo, kad argumentų, kuriuos ji pateikė pažeidimo nebuvimui įrodyti, jis nelaikė pakankamais. Vadinasi, *Versalis* siekia, kad Teisingumo Teismas atliktų naują Bendrojo Teismo konstatuotų faktų ir pateiktų įrodymų vertinimą, o tam, remiantis šio sprendimo 66 punkte minėta teismo praktika, Teisingumo Teismo kontrolė netaikoma.

72 Todėl *Versalis* argumentus, kuriais grindžiamas trečiasis apeliacinio skundo pagrindas, ir patį šį pagrindą reikia atmesti kaip nepriimtinus.

Dėl ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su Sąjungos teisės pažeidimu, kiek tai susiję su baudų apskaičiavimu ir pažeidimo kvalifikavimu kaip „labai sunkaus“, motyvų nenurodymu ir visapusiškos teisminės kontrolės neatlikimu

Šalių argumentai

73 Pirma, *Versalis* teigia, kad skundžiamo sprendimo 225 punkte Bendrasis Teismas klaidingai konstatavo, kad „susitarimai arba suderinti veiksmai, kurių tikslas, kaip šioje byloje, yra, be kita ko, nustatyti tikslines kainas arba pasidalyti rinkos dalis, vien dėl savo pobūdžio gali būti vertinami kaip „labai sunkūs“, ir Komisija neprivalo įrodyti pažeidimo konkretaus poveikio rinkai“. Anot *Versalis*, iš gairių 1 A punkto pirmos pastraipos ir Bendrojo Teismo praktikos matyti, kad norėdama įvertinti pažeidimo sunkumą Komisija turi atsižvelgti į konkretų jo poveikį rinkai, kai šį poveikį galima įvertinti. Pirmasis pranešimas, kuriame Komisija, priešingai nei antrojo pranešimo atveju, atliko išsamią šio klausimo analizę, ir prie ieškinio pridėti tyrimai rodo, kad nagrinėjamu atveju šį poveikį, kuris buvo ribotas, iš tikrųjų buvo galima įvertinti.

74 Be to, iš Bendrojo Teismo praktikos esą matyti, kad horizontalūs karteliniai susitarimai dėl kainų gali būti kvalifikuojami tik kaip „sunkūs“ arba pateisinti sumažintos baudos skyrimą, jei, kaip šiuo atveju, jų žalingas poveikis rinkai yra ribotas.

75 Alternatyviai *Versalis* teigia, kad Komisija turėjo nurodyti kitus veiksnius, į kuriuos ji atsižvelgė, tam, kad pagrįstų pradinės baudos padidinimą iki didesnės nei minimali 20 mln. EUR suma, numatyta už „labai sunkius“ pažeidimus. Taigi Bendrasis Teismas esą padarė teisės klaidą, kai to nepažymėjo.

76 Antra, *Versalis* mano, kad Bendrasis Teismas nepriėmė „pagrįsto ir nuoseklaus“ sprendimo dėl esminių veiksnių, į kuriuos buvo atsižvelgta vertinant pažeidimo sunkumą. Šis teismas tik nurodė, kad pakanka, jog Komisija šiuo atžvilgiu konstatavo „labai sunkų“ inkriminuojamo elgesio pobūdį, o į pažeidimo

poveikį rinkai jis neatsižvelgė. Vis dėlto apeliantė Bendrajam Teismui buvo pateikusi informacijos, kad šis atliktų konkretų nagrinėjimą, todėl jis turėjo atlikti tokį nagrinėjimą, pateikti šios informacijos vertinimą ir ja remdamasis padaryti išvadas dėl prašymo sumažinti baudą.

77 Trečia, *Versalis* teigia, kad Bendrasis Teismas iškraipė faktus, nes tinkamai neatsižvelgė į svarbius ginčo elementus. Skundžiamo sprendimo 229 punkte jis nusprendė, jog „nėra pagrindo manyti, kad Komisija ginčijamame sprendime padarė klaidą 2001 m. atitinkamą rinką įvertindama „mažiausiai“ 550 mln. EUR“. Vis dėlto, kaip matyti iš bylos pirmojoje instancijoje medžiagos, Komisija drastiškai sumažino bendrą atitinkamos rinkos vertę ir todėl padarė klaidingą prielaidą, kad kartelis apėmė ne 60 % šios rinkos, o beveik 90 %, kaip ji nurodė antrajame pranešime.

78 *Versalis* manymu, priešingai, nei teigiama minėtame 229 punkte, kad „nėra pagrindo manyti, kad dėl klaidos, susijusios su šio skaičiaus sumažinimu, [*Versalis*] patyrė žalos“, pažeidimą dariusių įmonių turimos rinkos dalys yra tarp veiksnių, kurie gali būti svarbūs vertinant pažeidimo sunkumą. Be to, su nurodytu karteliu susijusią rinkos dalį bet kuriuo atveju reikia laikyti dar mažesne nei apskaičiuotoji ginčijamame sprendime dėl to, kad į šio kartelio narių grupę nebuvo įtrauktos dvi įmonės, kurios pradžioje iš tikrųjų dalyvavo kartelyje, t. y. *Kaučuk* ir *Stomil*.

79 Komisija atsako, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką horizontalūs karteliniai susitarimai dėl kainų yra vieni iš sunkiausių Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimų. Visų pirma iš 2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* (C-534/07 P, Rink. p. I-7415, 75 punktas), 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *KME Germany ir kt. prieš Komisiją* (C-272/09 P, Rink. p. I-12789, 34 punktas) ir gairių matyti, kad konkretus tokio kartelio poveikis rinkai nėra lemiamas kriterijus nustatant baudos dydį, bet tai yra vienas iš elementų, į kurį būtų galima atsižvelgti, jei jis būtų įvertinamas. Vis dėlto tai, kad antrajame pranešime Komisija nepateikė kainų kitimo nagrinėjamose rinkose analizės, nors tokia analizė buvo padaryta pirmajame pranešime, nereiškia, kad susijęs kartelis neturėjo poveikio rinkai (šios hipotezės apeliantė taip pat neįrodė).

80 Bet kuriuo atveju, Komisijos manymu, konkretaus poveikio rinkai nustatymas buvo tik papildomas elementas, kuris jai leido padidinti pradinę baudos apskaičiavimo sumą.

81 Galiausiai Bendrasis Teismas esą teisėtai neatsižvelgė į *Versalis* pateiktus rinkos tyrimus, nes nagrinėjamą pažeidimą buvo galima kvalifikuoti kaip „labai sunkų“ dėl jo pobūdžio, o minėti tyrimai buvo grindžiami neišsamiais duomenimis. Dėl atitinkamos rinkos vertės Komisija teigia, kad Bendrasis Teismas neiškraipė faktų, kai 2001 m. rinką įvertino „mažiausiai“ 550 mln. EUR. Vertindama pažeidimo sunkumą Komisija bet kuriuo atveju nesirėmė kartelyje dalyvavusių įmonių kontroliuojama rinkos dalimi.

Teisingumo Teismo vertinimas

82 Pirma, dėl nagrinėjamo pažeidimo poveikio reikšmės reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimų sunkumas turi būti nustatytas atsižvelgiant į daugelį veiksnių ir nėra privalomo ar baigtinio kriterijų, į kuriuos būtina atsižvelgti, sąrašo (žr., be kita ko, 2012 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Bavaria prieš Komisiją*, C-445/11 P, 59 punktą ir nurodytą teismo praktiką). Konkreti pažeidimo įtaka rinkai nėra lemiamas kriterijus nustatant baudų dydį (žr. minėto Sprendimo *KME Germany ir kt. prieš Komisiją* 34 punktą ir 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *KME Germany ir kt. prieš Komisiją*, C-389/10 P, Rink. p. I-13125, 44 punktą).

83 Be to, horizontalūs karteliniai susitarimai dėl kainų arba rinkų padalijimo gali būti kvalifikuojami kaip labai sunkūs pažeidimai vien dėl paties savo pobūdžio ir Komisija neprivalo įrodyti pažeidimo konkretaus poveikio rinkai (žr., be kita ko, 2012 m. gruodžio 13 d. Nutarties *Transcatab prieš Komisiją*, C-654/11 P, 42 punktą). Šiais atvejais konkretus pažeidimo poveikis yra tik vienas iš

veiksnių, kuris, jei jį galima įvertinti, gali leisti Komisijai nustatyti didesnę pradinę baudą nei mažiausia numatyta 20 mln. EUR pradinė bauda (minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 75 punktas).

84 Todėl, jei Bendrasis Teismas būtų atsižvelgęs į konkretų nagrinėjamo pažeidimo poveikį rinkai, darant prielaidą, kad šį poveikį iš tiesų buvo galima įvertinti, jis tai būtų padaręs tik papildomai. Be to, kadangi nagrinėjamas pažeidimas pagal savo pobūdį buvo labai sunkus, atsižvelgiant į konkretų jo poveikį bauda galėtų būti tik padidinta. Taigi *Versalis* argumentas yra nepagrįstas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 75 punktą ir minėtos Nutarties *Transcatab prieš Komisiją* 43 ir 44 punktus).

85 Antra, dėl argumento, kad Bendrasis Teismas nepriėmė „pagrįsto ir nuoseklaus“ sprendimo dėl esminių veiksnių, į kuriuos buvo atsižvelgta vertinant pažeidimo sunkumą, nes jis neišnagrinėjo *Versalis* pateiktos informacijos, jos neįvertino ir ja remdamasis nepadarė išvadų dėl prašymo sumažinti baudą, pakanka konstatuoti, jog skundžiamo sprendimo 219–233 punktuose Bendrasis Teismas išsamiai apibūdino veiksnius, į kuriuos jis atsižvelgė vertindamas pažeidimo sunkumą. Todėl šis argumentas nepagrįstas. Vien tai, kad Bendrasis Teismas naudodamasis neribota jurisdikcija šiuo atžvilgiu taip pat patvirtino tam tikrus ginčijamame sprendime padaryto Komisijos vertinimo aspektus, negali paneigti šios išvados (šiuo klausimu žr. 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *E.ON Energie prieš Komisiją*, C-89/11 P, 133 punktą).

86 Trečia, negalima sutikti su argumentu, kad Bendrasis Teismas iškraipė faktus, kai priėjo prie išvados, jog nėra pagrindo manyti, jog Komisija padarė klaidą „2001 m. atitinkamą rinką įvertindama mažiausiai 550 mln. EUR“.

87 Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog *Versalis* neįrodė nei to, kad skundžiamo sprendimo 229 punkte padaryta Bendrojo Teismo išvada, jog „nėra pagrindo manyti, kad dėl klaidos, susijusios su [atitinkamos rinkos vertės] sumažinimu, [*Versalis*] patyrė žalos“, yra klaidinga, nei to, kad ši išvada reiškia faktų iškraipymą.

88 Apeliacinio skundo 64 punkte pati *Versalis* patvirtina, kad pažeidimą dariusių įmonių turimos rinkos dalys yra tarp veiksnių, kurie „gali būti“ svarbūs vertinant pažeidimo sunkumą. Vis dėlto nustatydama skirtingas pradines baudas kiekvienai nagrinėjamą pažeidimą dariusiai įmonei Komisija ginčijamo sprendimo 66 ir 467 konstatuojamosiose dalyse rėmėsi būtent ne šių įmonių turimomis rinkos dalimis, bet jų BK ir SBK pardavimo apyvarta. Todėl *Versalis* argumentas, kad ginčijamame sprendime Komisija pateikė ištaisytą atitinkamos rinkos vertinimą, palyginti su pateiktuoju antrajame pranešime, yra nepagrįstas.

89 Taigi, kadangi nė vienas iš argumentų, kuriais grindžiamas ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas, nėra pagrįstas, šį pagrindą reikia atmesti.

Dėl penktojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su Bendrajam Teismui pateikto dvyliktojo ieškinio pagrindo atmetimu pažeidžiant Sąjungos teisę

Dėl penktojo pagrindo pirmos dalies, susijusios su vertinimo klaida ir nepakankamu bei prieštaringu motyvavimu, kiek tai susiję su Komisijos pateiktų dauginimo koeficiento nustatymo motyvų pakankamumu

– Šalių argumentai

90 *Versalis* Bendrąjį Teismą kaltina tinkamai neatsižvelgus į tai, kad Komisija nenurodė visų veiksnių, kurie jai leido *Eni SpA* kontroliuojamoms bendrovėms nustatyti dauginimo koeficientą 2, ir tuo, kad jo motyvai šiuo klausimu yra nepakankami ir prieštaringi.

91 Bendrasis Teismas teigė, kad atgrasymo veiksnys „vertinamas atsižvelgiant į daugelį elementų, o ne tik į konkrečią atitinkamos įmonės padėtį“, kaip Teisingumo Teismas jau buvo nusprendęs 2006 m. birželio 29 d. Sprendimo *Showa Denko prieš Komisiją* (C-289/04 P, Rink. p. I-5859) 23 ir 24 punktuose. Vis dėlto Bendrasis Teismas sau prieštaravo, nes manė, kad bendra kiekvienos įmonės apyvarta ir santykinis jų dydis, į kuriuos atsižvelgė Komisija, buvo pakankami ir kad „iš ginčijamo sprendimo nematyti, jog Komisija aiškiai atsižvelgė į kitas aplinkybes“, nors skundžiamo sprendimo 249 ir 250 punktuose kartu konstatavo, kad ginčijamame sprendime vartojama bendra sąvoka „bylos aplinkybės“ negalėjo lemti painiavos dėl to, ar buvo kitų aplinkybių, į kurias atsižvelgė Komisija.

92 *Versalis* teigia, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 250 punkte padarė išvadą, jog „galima suprasti, kad sąvoka „bylos aplinkybės“ yra susijusi <...> su atitinkamų įmonių bendromis apyvartomis ir santykiniu dydžiu“, tačiau šio vertinimo pakankamai nemotyvavo. Šiuo atžvilgiu neturi reikšmės tai, kad šią aplinkybę Komisija patvirtino per teismo posėdį.

93 Anot Komisijos, skundžiamo sprendimo 250 punkte nurodyti Bendrojo Teismo motyvai yra aiškūs ir nepriekaištingi. Iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad Komisija atsižvelgė į kitus elementus nei atitinkamų įmonių bendros apyvartos ir santykinis dydis.

– Teisingumo Teismo vertinimas

94 Pirma, dėl nuorodos į minėtą Sprendimą *Showa Denko prieš Komisiją* konstatuotina, kad *Versalis* jį aiškina klaidingai. To sprendimo 23 punkte konstatuodamas, kad atgrasymo veiksnys vertinamas atsižvelgiant į daugelį elementų, o ne tik į konkrečią atitinkamos įmonės padėtį, Teisingumo Teismas rėmėsi generalinio advokato L. A. Geelhoed toje byloje pateiktos išvados 53–55 punktais, kuriuose iš esmės buvo teigiama, kad atgrasomąjį poveikį turinčiu dauginimo koeficientu gali būti siekiama ne tik „bendrojo atgrasymo“, kad visos bendrovės apskritai nedarytų atitinkamo pažeidimo, bet ir „specialiojo atgrasymo“, kuris skirtas, kad konkretus atsakovas būtų atgrasytas nuo pakartotinio pažeidimo padarymo. Taigi Teisingumo Teismas tame sprendime tik patvirtino, kad Komisija savo vertinimo neturi apriboti veiksniais, susijusiais tik su konkrečia atitinkamos įmonės situacija.

95 Tačiau Teisingumo Teismas nenusprendė, kad nustatydami atgrasomąjį poveikį turintį dauginimo koeficientą Komisija ar atitinkamai Bendrasis Teismas bet kuriuo atveju privalo atsižvelgti į kitus veiksnius nei atitinkamų įmonių bendros apyvartos ir santykinis dydis.

96 Antra, tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad kriterijai, į kuriuos Komisija atsižvelgė nustatydama atgrasomąjį poveikį turintį dauginimo koeficientą, t. y. santykinis atitinkamų įmonių dydis ir jų bendros apyvartos, aiškiai nurodyti ginčijamo sprendimo 474 ir 475 konstatuojamosiose dalyse. Kaip Bendrasis Teismas teisingai nusprendė skundžiamo sprendimo 250 punkte, šios išvados negali paneigti tai, kad Komisija taip pat paminėjo „bylos aplinkybes“, nes iš ginčijamo sprendimo

nematyti, jog Komisija aiškiai kalbėjo apie kitus elementus nei jau paminėtieji, o žodžių junginį „bylos aplinkybės“ reikia suprasti kaip susijusį būtent su atitinkamų įmonių bendromis apyvartomis ir santykiniu dydžiu.

97 Dėl kriterijų, naudotų nustatant atgrasomąjį poveikį turintį dauginimo koeficientą, motyvavimo reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas šiuo klausimu pateiktą vertinimą išsamiai motyvavo skundžiamo sprendimo 242–250 punktuose. Šiuose motyvuose nėra prieštaravimų ar teisės klaidos ir juose, laikantis nusistovėjusios teismo praktikos, aiškiai ir nedviprasmiškai atskleidžiami Bendrojo Teismo argumentai, kad *Versalis* galėtų žinoti sprendimo priėmimo priežastis, o Teisingumo Teismas – vykdyti teisminę kontrolę (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *France Télécom prieš Komisiją*, C-202/07 P, Rink. p. I-2369, 29 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

98 Todėl penktojo pagrindo pirma dalis nepagrįsta.

Dėl penktojo pagrindo antros dalies, susijusios su vertinimo klaida ir nepakankamu bei prieštaringu motyvavimu, kiek tai susiję su Komisijos padarytu vienodo požiūrio principo pažeidimu

– Šalių argumentai

99 *Versalis* teigia, kad atsižvelgiant į tai, jog Komisija nusprendė taikyti aritmetinį baudos apskaičiavimo metodą, ji saistoma šiam metodui būdingų taisyklių, nebent egzistuotų aiškus pateisinimas visų kartelio dalyvių atžvilgiu. Savo 2004 m. balandžio 29 d. Sprendime *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* (T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181) Bendrasis Teismas esą pripažino, kad vienodo požiūrio principas buvo pažeistas tuo atveju, kai vienai įmonei buvo nustatytas dauginimo koeficientas 1,25, o kitai įmonei – dauginimo koeficientas 2,5, nors vienos iš jų apyvarta buvo tik dvigubai didesnė už kitos įmonės apyvartą. Tame sprendime esą aiškiai nustatyta, kad egzistuoja tiesioginis ryšys tarp apyvartos padidėjimo ir dauginimo koeficiento padidėjimo. Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas nukrypo nuo šių principų.

100 Anot apeliantės, atsižvelgdamas į nagrinėjamą pažeidimą dariusių įmonių apyvartas Bendrasis Teismas, siekdamas laikytis vienodo požiūrio principo ir proporcingumo principo ir kartu išvengti didesnio nei 3 dauginimo koeficiento taikymo, *Bayer* turėjo taikyti ne dauginimo koeficientą 1,5, o – 1,25, todėl visoms kitoms suinteresuotosioms įmonėms turėjo taikyti mažesnius dauginimo koeficientus: *Dow* – 1,33, *EniChem* – maždaug 1,66, o *Shell* – 3. Apeliantės manymu, skundžiamo sprendimo 251 punkte esantis Bendrojo Teismo teiginys, kad „iš ginčijamo sprendimo matyti, jog *EniChem* pritaikytas dauginimo koeficientas buvo apskaičiuotas remiantis bendrovei *Dow*, o ne *Shell* pritaikytu koeficientu“, yra nereikšmingas, nes vienodo požiūrio principas taikomas visiems to paties kartelio dalyviams.

101 Komisija mano, kad apeliantė neįrodė, jog buvo padaryta kokia nors teisės klaida, bet veikiau siūlė taikyti kitokį apskaičiavimo metodą, pagal kurį jai būtų pritaikytas mažesnis koeficientas. Kadangi šis prašymas yra susijęs ir su kitomis įmonėmis, jis nepriimtinas. Be to, Komisija remiasi 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimu *Mo och Domsjö prieš Komisiją* (C-283/98 P, Rink. p. I-9855, 47 punktas), pagal kurį ji negali atsisakyti savo diskrecijos ir tik automatiškai taikyti aritmetinių formulių. Sprendimas netaikyti didesnių nei 3 dauginimo koeficientų, kurio norėtų *Versalis*, lemtų tam tikrą proporcingą dauginimo koeficientų mažėjimą atsižvelgiant į įmonių dydį, kuris apeliantei, beje, būtų labai naudingas.

– Teisingumo Teismo vertinimas

102 Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, atgrasomąjį poveikį turinčio dauginimo koeficiento ir atsižvelgimo į nagrinėjamos įmonės dydį ir bendrus išteklius tikslas grindžiamas noru padaryti poveikį minėtai įmonei, nes sankcija neturi būti pernelyg menka, atsižvelgiant, be kita ko, į šios įmonės

finansinį pajėgumą (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2010 m. birželio 17 d. Sprendimo *Lafarge prieš Komisiją*, C-413/08 P, Rink. p. I-5361, 104 punktą ir 2012 m. vasario 7 d. Nutarties *Total ir Elf Aquitaine prieš Komisiją*, C-421/11 P, 82 punktą).

103 Iš nusistovėjusios teismo praktikos taip pat matyti, kad naudodamasis neribota jurisdikcija Bendrasis Teismas negali vien automatiškai taikyti aritmetinio apskaičiavimo metodo, pagrįsto tik atitinkamos įmonės apyvarta, ir atsisakyti savo diskrecijos dėl baudų dydžio nustatymo (šiuo klausimu žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Mo och Domsjö prieš Komisiją* 47 punktą). Tinkama bauda negali būti nustatyta paprasčiausiai taikant apyvarta pagrįstą aritmetinį apskaičiavimą (šiuo klausimu žr. 1983 m. birželio 7 d. Sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80-103/80, Rink. p. 1825, 121 punktą ir 2005 m. birželio 28 d. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 243 punktą).

104 Taigi apskaičiuodama kartelyje dalyvavusioms įmonėms skirtinas baudas Komisija, naudodamasi šioje srityje turimais įgaliojimais, atitinkamas įmones turi vertinti diferencijuotai. Naudodamasi savo diskrecija Komisija turi individualizuoti sankciją, atsižvelgdama į šių įmonių elgesį ir joms būdingas savybes, kad kiekvienu konkrečiu atveju būtų užtikrintas visiškas Sąjungos konkurencijos taisyklių veiksmingumas (2009 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *SGL Carbon prieš Komisiją*, C-564/08 P, 43 punktas ir nurodyta teismo praktika).

105 Remiantis šio sprendimo 102 punkte minėta teismo praktika, Komisija turi ypač užtikrinti tai, kad sankcija netaptų „pernelyg menka“, atsižvelgiant, be kita ko, į atitinkamų įmonių finansinį pajėgumą, tačiau nereikalaujama, kad įmonei, kurios apyvarta yra gerokai didesnė už kitų kartelio dalyvių apyvartą, būtų skirta didesnė bauda, griežtai atsižvelgiant į santykį tarp jos apyvartos ir visų kitų atitinkamame kartelyje dalyvavusių įmonių apyvartos. Jei to būtų reikalaujama, didžiausioms kartelio įmonėms skirtos baudos, padidintos taikant tokį aritmetinį metodą, neabejotinai galėtų turėti pakankamai atgrasantį poveikį, tačiau kiltų pavojus, kad jos bus neproporcingos atsižvelgiant į konkrečiai padaryto pažeidimo sunkumą, be kita ko, tuo atveju, kai, kaip šioje byloje, labai skiriasi atitinkamų įmonių apyvarta.

106 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, Bendrojo Teismo negalima kaltinti tuo, kad jis iš esmės sutiko su požiūriu, kurio laikėsi Komisija, kuri *Versalis* nustatė atgrasomąjį poveikį turintį dauginimo koeficientą 2, o *Shell* – 3, nes šiuo požiūriu siekiama netaikyti neproporcingų atgrasomąjį poveikį turinčių dauginimo koeficientų didžiausioms įmonėms, kurioms, remiantis vien aritmetiniu jų apyvartos ir mažesnių įmonių apyvartos santykiu, teoriškai galėtų būti pritaikyti daug didesni atgrasomąjį poveikį turintys dauginimo koeficientai.

107 Nors *Versalis* šiuo klausimu teigia, kad atsižvelgiant į tai, jog Komisija nusprendė taikyti aritmetinį baudos apskaičiavimo metodą, ji yra saistoma šiam metodui būdingų taisyklių, pakanka konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju Komisija tokio metodo nepasirinko. Ši aplinkybė, kurią, beje, Komisija patvirtino per teismo posėdį, kuriame buvo išklausytos šalių kalbos, iš esmės išplaukia iš ginčijamo sprendimo, kurio 474 konstatuojamojoje dalyje Komisija aiškiai pažymėjo, kad yra didelių atitinkamų įmonių apyvartos skirtumų.

108 Dėl tariamo Bendrojo Teismo pateiktų motyvų nepakankamumo reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 251 punkte Bendrasis Teismas paminėjo visus kriterijus, svarbius nustatant atgrasomąjį poveikį turintį dauginimo koeficientą. Nors kalbėdamas apie tariamą skirtingą požiūrį į *Versalis* ir *Shell* Bendrasis Teismas tik konstatuoja, jog „*EniChem* pritaikytas dauginimo koeficientas buvo apskaičiuotas remiantis bendrovei *Dow*, o ne *Shell* pritaikytu koeficientu“, vis dėlto pati ši išvada, nors ir labai glausta, turi būti aiškinama kartu su tame pačiame punkte pateiktu Bendrojo Teismo teiginiu, kad Komisija „turi diskreciją nustatydama baudos dydį ir neturi taikyti konkrečios matematinės formulės“.

109 Atsižvelgiant į šias Bendrojo Teismo išvadas, *Versalis* negalėjo būti suklaidinta dėl esminių argumentų, kurie paskatino Bendrąjį Teismą iš esmės pritarti Komisijos atliktam atgrasomojo veiksnio vertinimui, nes, kaip matyti iš šio sprendimo 102–106 punktų, šie argumentai yra teisingi. Todėl taip pat negalima sutikti su tuo, kad skundžiamo sprendimo motyvai šiuo atžvilgiu yra nepakankami.

110 Todėl reikia penktojo apeliacinio skundo pagrindo antrą dalį pripažinti nepagrįsta ir atmesti visą šį pagrindą.

Dėl šeštojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su tuo, kad Bendrasis Teismas pažeidė bei klaidingai taikė Sąjungos teisę ir nemotyvavo skundžiamo sprendimo, kai tam tikrus ieškinio priedus pripažino nepriimtinais

Šalių argumentai

111 *Versalis* iš esmės teigia, kad jos argumento dėl ginčijamo sprendimo 4.3 dalies „Kartelio susitikimai“ atmetimas kaip nepagrįsto grindžiamas Bendrojo Teismo atliktu ginčijamo sprendimo dalių antraščių ir ieškinio „E skirsnį“ sudarančių dalių pavadinimų formaliu palyginimu. Ieškinio 54–56 punktuose buvo paminėtas ir apibendrintas jo priedų turinys, o toks argumentas pakankamai aiškiai išplaukia iš paties ieškinio teksto.

112 Be to, šiuose prieduose, kurių konkrečios dalys paminėtos ieškinio 61, 62, 64, 94 ir 121 punktuose, esą nėra jokio teisinio argumento. Todėl Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad šiuose prieduose nurodytos aplinkybės „neatitinka Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnyje ir [Bendrojo Teismo] procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytų reikalavimų“ ir kad „Bendrasis Teismas prieduose neturi ieškoti ir nustatyti pagrindų ir argumentų“. Bet kuriuo atveju skundžiamas sprendimas šiuo atžvilgiu nemotyvuotas.

113 *Versalis* manymu, taip pat neturi reikšmės skundžiamo sprendimo 169 punkte esantys teiginiai, kad *Versalis* negali kompensuoti ieškinio spragų „dubliko stadijoje pateikdama tam tikrą faktinę ar teisinę informaciją <...> ir darydama nuorodas į ieškinio priedus <...> arba pateikdama naujus dubliko priedus“. Aplinkybė, kad Bendrasis Teismas šiuos priedus pripažino nepriimtinais, lėmė tai, kad *Versalis* neturėjo galimybės savo naudai pateikti svarbių išteisinamųjų įrodymų.

114 Anot Komisijos, kiek tai susiję su nagrinėjamų priedų atmetimu, skundžiamas sprendimas atitinka Bendrojo Teismo ir Teisingumo Teismo praktiką. Bendrasis Teismas kruopščiai išnagrinėjo visus ieškinyje pateiktus argumentus, net jeigu jie buvo glausti ir apibendrinti. Jis teisėtai atmetė ieškinio 54–56 punktuose pateiktą bendrą nuorodą į priedus ir pavėluotą apeliantės bandymą pašalinti ieškinio spragas.

Teisingumo Teismo vertinimas

115 Iš pradžių reikia priminti, kaip Bendrasis Teismas tai daro skundžiamo sprendimo 161 punkte, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Kad ieškinys būtų priimtinas, reikia, kad svarbiausios faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis pagrįstas, būtų bent jau trumpai, bet nuosekliai ir suprantamai nurodytos pačiame ieškinio tekste. Nors ieškinio turinys specifiniais klausimais gali būti pagrįstas ir papildytas pateikiant nuorodas į prie jo pridėtų dokumentų ištraukas, bendra nuoroda į kitus dokumentus, netgi ieškinio priedus, negali kompensuoti pagrindinių teisinių argumentų, kurie pagal anksčiau nurodytas nuostatas turi būti nurodyti pačiame ieškinyje, nebuvimo. Kaip Bendrasis Teismas pabrėžė minėto sprendimo 162 punkte, analogiški reikalavimai taikomi tuo atveju, kai tam tikras pagrindas grindžiamas tam tikru argumentu.

116 Toliau reikia konstatuoti, kad, atsižvelgdamas į primintą taisyklę, argumentą dėl ginčijamo sprendimo 4.3 dalies „Kartelio susitikimai“ Bendrasis Teismas atmetė kaip nepriimtiną. Bendrasis Teismas manė, kad šis argumentas tiek teisiniu, tiek faktiniu požiūriu buvo išdėstytas tik tam tikruose ieškinio prieduose.

117 Šiuo klausimu iš pradžių konstatuotina, kad šeštuoju apeliacinio skundo pagrindu *Versalis* ginčija, kaip matyti iš šio pagrindo pavadinimo ir iš apeliacinio skundo 98 punkto, „tam tikrų ieškinio pagrindų pripažinimą nepriimtinais“. Tačiau Bendrasis Teismas nepriimtinais pripažino ne nagrinėjamus priedus, kaip teigia apeliantė, bet argumentą, kuris kartu su tam tikromis kitomis aplinkybėmis yra pateiktas tik šiuose prieduose. Taigi šiuo atžvilgiu *Versalis* klaidingai aiškina skundžiamą sprendimą.

118 Tai, kad *Versalis* taip aiškina susijusią skundžiamo sprendimo dalį, patvirtina apeliacinio skundo 94 punkte pateiktas galintis klaidinti argumentas, kad nagrinėjamą argumentą Bendrasis Teismas atmetė remdamasis ginčijamo sprendimo dalių antraščių ir ieškinio atitinkamo skirsnio dalių pavadinimų „formaliu“ palyginimu. Iš tikrųjų Bendrasis Teismas šį argumentą atmetė ne dėl to, kad jis buvo netinkamai pavadintas, bet todėl, kad jis nebuvo pateiktas pačiame ieškinyje. Be to, tai, kad ieškinyje nebuvo susijusį argumentą atitinkančios antraštės, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 167 punkte nurodė tik siekdamas išsamumo.

119 Galiausiai dėl ieškinio 54–56 punktų, kurie taip pat pateikti skundžiamo sprendimo 165 punkte, ir su jais susijusių pastabų, kuriuose, *Versalis* manymu, buvo paminėtas ir apibendrintas nagrinėjamų priedų turinys, konstatuotina, kad šiuose punktuose ir pastabose nėra jokio konkretaus teisinio ar faktinio argumento. Todėl Bendrojo Teismo išvada, kad ieškinyje nenurodytos pagrindinės teisinės ir faktinės aplinkybės dėl ginčijamo sprendimo 4.3 dalies, yra pagrįsta.

120 Tai reiškia, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 170 punkte nepriimtinu pripažino *Versalis* argumentą dėl ginčijamo sprendimo 4.3 dalies. Vadinasi, šeštasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas.

121 Todėl, atsižvelgiant į tai, kad nė vienas *Versalis* apeliacinio skundo pagrindas nėra pagrįstas, reikia atmesti visą apeliacinį skundą.

Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo

Dėl prieštaravimo dėl reikalingumo priimti sprendimą

122 Per teismo posėdį *Versalis* pareiškė prieštaravimą dėl reikalingumo priimti sprendimą dėl Komisijos priešpriešinio apeliacinio skundo, motyvuodama tuo, kad ši institucija nebeturi suinteresuotumo jo pateikti. Paskelbus skundžiamą sprendimą Komisija esą informavo apeliantę apie savo ketinimą iš naujo pradėti tyrimą, kiek tai susiję su *Versalis* padarytu pakartotiniu pažeidimu, tam, kad būtų priimtas naujas pranešimas apie kaltinimus.

123 Šis prieštaravimas nepagrįstas.

124 Šiuo klausimu iš pradžių reikia priminti, kad suinteresuotumo kreiptis į teismą netekimas vykstant procesui iš principo neturi įtakos priimtinumui, bet gali paskatinti teismą pripažinti, jog nėra reikalo priimti sprendimo (šiuo klausimu žr. 2009 m. kovo 5 d. Nutarties *Komisija prieš Provincia di Imperia*, C-183/08 P, 31 punktą).

125 Vis dėlto nagrinėjamu atveju, kaip per teismo posėdį teisingai teigė Komisija, ji tebebuvo suinteresuota kreiptis į teismą, nes ginčijamame sprendime *Versalis* skirta piniginė bauda, prie kurios turėjo būti pridėtos nuo jo priėmimo dienos skaičiuojamos palūkanos, tebeegzistuotų, jei Teisingumo Teismas

sutiktų su Komisijos priešpriešiniu apeliaciniu skundu, o taip nebūtų, jei Komisija priimtų naują sprendimą. Panašiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tai, jog Komisija rengia reglamento projektą siekdama laikytis Bendrojo Teismo sprendimo, savaime nereiškia, kad Komisija prarado suinteresuotumą pateikti apeliacinį skundą (šiuo klausimu žr. 2002 m. sausio 8 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Monsanto ir Komisiją*, C-248/99 P, Rink. p. I-1, 31 punktą).

126 Tokiomis aplinkybėmis negalima sutikti su *Versalis* pareikštu prieštaravimu.

Dėl vienintelio pagrindo

Šalių argumentai

127 Grįsdama savo priešpriešinį apeliacinį skundą Komisija remiasi vieninteliu pagrindu, susijusiu su SESV 296 straipsnio, aiškinamo kartu su SESV 101 straipsniu, pažeidimu, proceso pažeidimais, dėl kurių buvo pakenkta Komisijos interesams, ir rungimosi principo pažeidimu. Skundžiamame sprendime esą klaidingai nuspręsta, jog ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų nepakanka, kad *Eni* ir *Versalis* būtų galima pritaikyti sunkinančią pažeidimo pakartotinumo aplinkybę.

128 Komisija iš pradžių primena, kad antrojo pranešimo 430 konstatuojamojoje dalyje ji informavo apie savo ketinimą kaip į sunkinančią aplinkybę atsižvelgti į jau konstatuotus ankstesnius pažeidimus ir aiškiai paminėjo, kad „ENI“ dalyvavo darant pažeidimus, kurie buvo įrodyti sprendimuose *Polipropilenas* ir *PVC II*. Per Komisijos vykdomą procedūrą *Versalis* šiuo klausimu nuomonės neišreiškė. Būtent ieškinyje *Versalis* pirmą kartą teigė, kad, viena vertus, ankstesnių pažeidimų autorius ir šį pažeidimą darantis asmuo nesutampa, nes nagrinėjami veiklos sektoriai susiję su skirtingais produktais bei rinkomis ir jau buvo perduoti prieš priimant sprendimus *Polipropilenas* ir *PVC II*, ir, kita vertus, ankstesnėse konkurencijos bylose dalyvavusi grupės įmonė – tai *EniChem SpA*.

129 Vis dėlto *Versalis* esą niekada neteigė, kad „ENI grupė“ nevadovavo bendrovėms, kurioms sprendimais *Polipropilenas* ir *PVC II* buvo skirtos sankcijos. Komisija mano, kad panorėjusi ji būtų galėjusi šiuose sprendimuose skirti baudą tai pačiai patronuojančiajai bendrovei, t. y. *Eni SpA*, kuri visiškai kontroliavo bendroves *EniChem SpA* ir *Anic SpA*, kurioms skirti minėti sprendimai. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendime *Michelin prieš Komisiją* (T-203/01, Rink. p. II-4071) Bendrasis Teismas patvirtino, kad esant tokioms aplinkybėms Komisija galėjo teisėtai manyti, jog ta pati įmonė jau buvo nubausta už tokio paties pobūdžio pažeidimą.

130 Bendrasis Teismas esą šalims nepateikė rašytinių klausimų dėl pažeidimo pakartotinumo ir per teismo posėdį nepaprašė paaiškinti aplinkybių. Taigi skundžiamu sprendimu visiškai netikėtai iš dalies buvo panaikintas ginčijamas sprendimas dėl tariamo motyvų nebuvimo. Todėl skundžiamu sprendimu pažeistas SESV 296 straipsnis, aiškinamas kartu su SESV 101 straipsniu. Bendrasis Teismas esą klaidingai apibrėžė pareigos motyvuoti dalyką ir apimtį. Be to, Komisijos manymu, Bendrojo Teismo požiūris reiškia rimtą rungimosi principo pažeidimą, taigi ir proceso pažeidimą, kuriuo pakenkiama Komisijos interesams.

131 Komisija pabrėžia, kad akto motyvai turi būti įvertinti atsižvelgiant, be kita ko, į jo kontekstą. 2004 m. birželio 22 d. Sprendimo *Portugalija prieš Komisiją* (C-42/01, Rink. p. I-6079) 66 punkte Teisingumo Teismas pripažino pakankama motyvų santrauką, pateiktą sprendime, kuris buvo priimtas adresatui gerai žinomomis aplinkybėmis. Be to, Komisijos manymu, Bendrasis Teismas turėjo suteikti Komisijai galimybę paaiškinti ir patikslinti savo motyvus, kaip jis tai padarė byloje, kurioje buvo priimtas 2012 m. gruodžio 13 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Versalis ir Eni prieš Komisiją* (T-103/08).

132 Komisijos manymu, ginčijamo sprendimo 366–373 konstatuojamosiose dalyse aiškiai nurodyta, kad yra tęstinumas tarp įmonės, kuri yra Sprendimo *PVC II* adresatė, ir įmonės, kuri dalyvavo darant šioje byloje nagrinėjamą pažeidimą. Todėl Komisija prašo panaikinti tą skundžiamo sprendimo dalį, kurioje

Bendrasis Teismas iš dalies panaikino ginčijamą sprendimą, kiek tai susiję su pažeidimo pakartotinumo konstatavimu tiek dėl Sprendimo *Polipropilenas*, tiek dėl Sprendimo *PVC II* ir – bet kuriuo atveju – kiek Bendrojo Teismo padarytas ginčijamo sprendimo panaikinimas susijęs su pažeidimo pakartotinumo konstatavimu dėl Sprendimo *PVC II*.

133 *Versalis* atsako, kad, pirma, Komisijos argumentai, susiję, be kita ko, su byla, kurioje buvo priimtas minėtas Sprendimas *Versalis ir Eni prieš Komisiją*, yra išimtinai faktinio pobūdžio. Šių argumentų nėra nei ginčijamame sprendime, nei Komisijos Bendrajam Teismui pateiktuose dokumentuose, todėl jie nepriimtini.

134 Antra, apeliantė pažymi, kad ji buvo įkurta 1989 m., t. y. praėjus daugeliui metų po to, kai buvo nutrukti veiksmai, už kuriuos buvo skirtos sankcijos sprendimuose *Polipropilenas* ir *PVC II*, ir po to, kai susijusią veiklą perėmė trečiosios bendrovės arba ji buvo perduota bendroms įmonėms. Taigi nėra jokio ekonominio ir funkcinio tęstinumo tarp šių veiksmų ir veiklos, kurią apeliantei 2002 m. sausio 1 d. perdavė bendrovė, vadinama „EniChem SpA“, kuri nėra tapati Sprendime *PVC II* minimai bendrovei *EniChem SpA*. Laikotarpiu, kuris nagrinėjamas ankstesniuose sprendimuose, patronuojančioji grupės bendrovė buvo *Ente Nazionale Idrocarburi*, tai yra viešoji institucija, o ne *Eni SpA*.

135 Trečia, *Versalis* teigia, kad tuo, jog Komisija remiasi paprasčiausia teorine galimybe pažeidimus, kurie yra sprendimų *Polipropilenas* ir *PVC II* dalykas, tuo metu inkriminuoti minėtai patronuojančiajai bendrovei, sukuriama nenuginčijama prezumpcija, kad patronuojančioji bendrovė yra atsakinga už jai 100 % priklausančių dukterinių bendrovių praeities veiksmus. Be to, laikantis kriterijaus, kurį Komisija taikė priimdama tuos sprendimus, ši institucija turėjo įrodyti, kad aptariama patronuojančioji bendrovė darė lemiamą įtaką *Anic SpA* ir *EniChem SpA*, o ji to nepadarė nei minėtuose sprendimuose, nei ginčijamame sprendime.

136 Be to, priimant ankstesnius sprendimus *Eni SpA* nebuvo pripažinta atsakinga už *Anic SpA* ir *EniChem SpA* veiksmus, taigi ji niekada nebuvo išklausyta šiuo klausimu.

137 Ketvirta, dėl savo ir *Eni SpA* požiūrio vykstant administracinei procedūrai *Versalis* teigia ypač per žodinį nagrinėjimą ginčijusi pažeidimo pakartotinumą. Bet kuriuo atveju ji neprivalėjo pateikti pastabų dėl antrojo pranešimo. Minėtas Sprendimas *Portugalija prieš Komisiją* šiame kontekste nesvarbus, nes Teisingumo Teismas tame sprendime patvirtino, kad Komisija gali pateikti motyvų santrauką tik tuo atveju, kai šie motyvai susiję su klausimais, dėl kurių kita šalis nepateikė pastabų, nors turėjo aiškią pareigą tai padaryti. Nagrinėjamu atveju tokia pareiga nekyla.

138 Penkta, dėl tariamo rungimosi principo pažeidimo *Versalis* pažymi, kad jos argumentai nebuvo pateikti pavėluotai ir kad trūkumas, dėl kurio Bendrasis Teismas skyrė sankciją, buvo susijęs su motyvavimu dėl esmės, todėl šio trūkumo nebuvo galima ištaisyti per teisminę procedūrą. Bet kuriuo atveju sprendimo motyvai suinteresuotajam asmeniui turi būti perduoti kartu su jo nenaudai priimtu sprendimu ir jų negalima pateikti per procesą Sąjungos teismuose. Todėl Komisijos argumentas nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

139 Iš pradžių reikia priminti, kad SESV 296 straipsnyje reikalaujamas motyvavimas turi atitikti atitinkamo akto pobūdį ir aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti šį aktą priėmusios institucijos argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti priimtą priemonę pagrindžiančius motyvus, o kompetentingas teismas – vykdyti savo kontrolę (žr. 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Alliance One International ir Standard Commercial Tobacco prieš Komisiją ir Komisija prieš Alliance One International ir kt.*, C-628/10 P ir C-14/11 P, 72 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

140 Individualaus sprendimo atveju iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad, be tikslo leisti atlikti teisminę kontrolę, pareiga motyvuoti tokį sprendimą siekiama suteikti suinteresuotajam asmeniui pakankamai informacijos, kuri leistų žinoti, ar sprendimas galėtų turėti trūkumų, dėl kurių jo teisėtumas gali būti ginčijamas (minėto Sprendimo *Alliance One International ir Standard Commercial Tobacco prieš Komisiją ir Komisija prieš Alliance One International ir kt.* 73 punktas ir nurodyta teismo praktika).

141 Taigi iš esmės apie motyvus suinteresuotajam asmeniui turi būti pranešama kartu su jo nenaudai priimtu sprendimu. Motyvavimo nebuvimo negali ištaisyti tai, kad suinteresuotasis asmuo sprendimo motyvus sužino vykstant procesui Sąjungos teismuose (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Alliance One International ir Standard Commercial Tobacco prieš Komisiją ir Komisija prieš Alliance One International ir kt.* 74 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

142 Darytina išvada, kad kai skiria bendrovei baudą už Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimą ir ją apskaičiuoja taikydama dauginimo koeficientą, kad būtų atsižvelgta į tai, jog ta pati bendrovė jau anksčiau dalyvavo darant konkurencijos taisyklių pažeidimą, Komisija kartu su sprendimu, kuriuo skiriama minėta bauda, turi pateikti motyvus, kurie Sąjungos teismams ir šiai bendrovei leistų suprasti, kaip ir kokiu mastu ji dalyvavo darant ankstesnį pažeidimą. Visų pirma, jei Komisija mano, kad bendrovė priklausė įmonei, kuri yra sprendimo dėl ankstesnio pažeidimo adresatė, Komisija turi šį teiginį pakankamai motyvuoti.

143 Nagrinėjamu atveju reikia priminti, kad antrojo pranešimo 430 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė atsižvelgsianti į ankstesnius panašių pažeidimų konstatavimus ir šiuo atžvilgiu pateikė nuorodą į sprendimus *Polipropilenas* ir *PVC II*, taip pat pažymėjo, kad „ENI“ buvo „susijusi“ su šiais sprendimais. Iš esmės tokia pati glausta išvada padaryta ginčijamo sprendimo 487 konstatuojamojoje dalyje, kurioje Komisija, beje, pažymi, kad „Enichem“ jau buvo minėtų sprendimų adresatė. Be to, ginčijamo sprendimo 488 konstatuojamąją dalį galima suprasti taip, kad, Komisijos manymu, ta pati įmonė, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį, padarė pažeidimus, kurie yra sprendimų *Polipropilenas* ir *PVC II* ir ginčijamu sprendimu konstatuoto pažeidimo dalykas.

144 Kadangi Sprendimas *Polipropilenas* skirtas, be kita ko, *Anic SpA*, o Sprendimas *PVC II*, be kita ko, „EniChem SpA“, konstatuotina, kad ginčijamame sprendime pateikti ir ankstesniame šio sprendimo punkte priminti paaiškinimai neleidžia suprasti, kaip ir kokiu mastu *Versalis*, kurios nėra tarp sprendimų *Polipropilenas* ir *PVC II* adresačių, buvo susijusi su šiais sprendimais.

145 Nors Komisija teigia, kad ginčijamo sprendimo 366–373 konstatuojamosiose dalyse pateiktas tikslus visų su „EniChem“ susijusių įvykių aprašymas, vis dėlto šie paaiškinimai, kaip Bendrasis Teismas teisingai konstatavo skundžiamo sprendimo 299 punkte, susiję tik su pokyčiais, kurie *Eni* grupėje įvyko nuo 1996 m. gegužės 20 d. iki 2002 m. lapkričio 28 d. Tačiau šiose konstatuojamosiose dalyse nėra jokių paaiškinimų dėl bendrovių, sudarančių įmones, kurios yra sprendimų *Polipropilenas* ir *PVC II* adresatės, nenurodoma, ar šios bendrovės yra identiškos toms, apie kurias kalbama ginčijamame sprendime (su tuo *Versalis* nesutinka), ir ar jos nėra taip pat susijusios su galimais šių aplinkybių pokyčiais nuo tada, kai buvo priimtas Sprendimas *Polipropilenas*, t. y. 1986 m. balandžio 23 d., ir Sprendimas *PVC II*, t. y. 1994 m. liepos 27 d., iki ginčijamu sprendimu konstatuoto pažeidimo pradžios, t. y. 1996 m. gegužės 20 d.

146 Todėl ginčijamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas šiuo atžvilgiu.

147 Dėl tariamo rungimosi principo pažeidimo, kuris lemia teisės į gynybą pažeidimą, iš šio sprendimo 141 punkte nurodytos teismo praktikos matyti, kad Komisija pakankamus motyvus turėjo nurodyti priimdama ginčijamą sprendimą. Taigi neatrodo, kad išsamesnė informacija, kurią Komisija nesant tariamo rungimosi principo pažeidimo būtų turėjusi galimybę pateikti Bendrajam Teismui, būtų galėjusi turėti kokios nors įtakos jo nagrinėjamo ginčo baigčiai.

148 Dėl argumento, kad *Versalis* ar *Eni SpA* per procedūrą Komisijoje netvirtino, jog, viena vertus, sprendimų *Polipropileno* ir *PVC II* adresatės ir, kita vertus, ginčijamo sprendimo adresatės nėra tie patys asmenys, pakanka priminti, kad jokioje Sąjungos teisės nuostatoje nėra nustatytos pranešimo apie kaltinimus adresato pareigos ginčyti šias įvairias faktines ar teisines aplinkybes per administracinę procedūrą.

149 Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad ginčijamame sprendime Komisija nepateikė pakankamai išsamių ir konkrečių įrodymų, kad būtų galima daryti pagrįstą išvadą, jog ta pati „įmonė“, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį, dar kartą padarė pažeidimą, ir todėl panaikino ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktą, kiek juo *Versalis* skirta 272,25 mln. EUR bauda.

150 Taigi, kadangi vienintelis Komisijos priešpriešinio apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas, jį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

151 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, apeliaciniam procesui taikytiną pagal to paties reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

152 Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pažymėtina: kadangi Komisija reikalavo priteisti iš *Versalis* bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą dėl savo pagrindų, bylinėjimosi išlaidas turi padengti *Versalis*.

153 Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo pažymėtina: kadangi *Versalis* reikalavo priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą dėl vienintelio savo pagrindo, bylinėjimosi išlaidas turi padengti Komisija.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti pagrindinį apeliacinį skundą ir priešpriešinį apeliacinį skundą.**

2. **Priteisti iš *Versalis SpA* su pagrindiniu apeliaciniu skundu susijusias bylinėjimosi išlaidas.**

3. **Priteisti iš Europos Komisijos su priešpriešiniu apeliaciniu skundu susijusias bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.